

FoF-bulletin

Nyhetsbrev fra Institutt for
filosofi og
førstesemesterstudier

Nr. 5/2009

Desember 2009

Instituttleders hilsen

For et par uker siden ble jeg oppringt av en kollega, som ga meg følgende foruroligende beskjed: "Dersom du ikke har vært oppe i 5. etasje i det siste, bør du straks gå opp og se hva studentene har stelt i stand." Med bange anelser sprang jeg opp trappen og inn til studentenes sofakrok. Der satt 7-8 studenter i ivrig passiar, drakk kaffe og cola, noen av dem strikkende. I krokene sto juletrær med glitter og lys, på bordet brant røde stearinlys, og røde kuler og lysende stjerner hang ned fra taket. På bordet er det senere dukket opp to små pepperkakehus. Det ene forestiller Ludwig Wittgensteins hytte i Skjolden, mens det andre etter sigende forestiller hulen i Platons hulelignelse. Utenfor pepperkakehulen står et telys på en liten pidestall; jeg tipper det er Solen utenfor hulen.

Lutter student- og juleidyll, med andre ord. Det sier litt om vårt studentmiljø, som i løpet av de siste semestrene ser ut til å ha blomstret opp. Studentene arrangerer filmkvelder og faglige seminarer og helt sikkert mye annet som jeg ikke vet om. I tillegg arrangerer vi årlige Durham-seminarer, hvor studentene gjør en stor innsats og som uten tvil bidrar til et godt faglig og sosialt studentmiljø. De siste årene har vi også arrangert masterseminarer i Athen, noe vi håper ytterligere vil styrke faglig og sosialt samhold. Studentene har nå fått sin egen post på instituttbudsjetten, og vi vil arbeide for et nærmere forhold mellom studentene og resten av instituttet, blant annet ved å bedre informasjonen om gjøren og laden ved FoF. Vi skal blant annet sørge for at FoF-bulletinen blir gjort kjent for

studentene, som på sin side fra og med dette nummeret får en egen spalte.

Med denne hyllesten til våre studenter ønsker jeg alle ved FoF en fredelig jul. Jeg takker for godt samarbeid i året som nå ebber ut og ønsker alle et godt nytt år.

Hilsen
Vigdis Songe-Møller

Witgensteins hytte – her i pepperkakeutførelse

Studentenes spalte

Heretter vil vi ha en fast studentspalte i vår bulletin. Denne første gangen er det masterstudent Rebecka Avhenniemi som er pennfører, og hun har valgt å skrive om den nylig avholdte konferansen om "Kvinner i filosofi".

Konferansen med overskriften "Kvinner i filosofi", samlet sammen nesten 30 personer på Lindås den 20.-21.11.2009. Deltagerne var kvinner i alle aldersgrupper og bestod av ikke bare ansatte, stipendiater og masterstudenter i filosofi på UiB, men også kvinner i arbeidslivet, med faglig bakgrunn i filosofi. De mange innlegg som ble holdt, og samtaleemner som ble tatt opp i løpet av disse to dagene, kan neppe settes under en fellesnevner, annet enn at alle direkte eller indirekte hadde å gjøre med kvinners posisjon i filosofi. Vi opplevde det som inspirerende å få dele tanker og erfaringer med kvinner i forskjellig alder og faglig posisjon.

Det ble for eksempel diskutert hvem som har definisjonsmakten når det gjelder å definere relevante filosofiske problemer, og hvilke de aktuelle diskusjonsformer skal være. På hvilke måter har samfunnsmessige strukturer påvirket det filosofien i dag handler om, og hvordan kan vi selv definere faget videre? Spørsmål om ens plass innenfor filosofifaget er noe som angår alle som driver med filosofi - ikke bare kvinner.

På møtet ble det stiftet et nettverk for kvinner i filosofi i Bergen. Det ble fastslått at det verken skal ha feministiske eller andre ideologiske overbygninger, men at det skal ha en nettverksbyggende og faglig støttende funksjon. En organisert samling som denne gir muligheter for å luften tanker og sette i gang diskusjoner som kanskje ikke alltid ville fått respons i andre sammenhenger.

Semesterstart 18. januar

Det nærmer seg atter et nytt semester. Opplegget med en egen "Studiestartdag" for studentene på fagstudiene vil fortsette, og blir lagt til **mandag 18. januar**, fra kl. 10.15. Programmet er nå klart og utsendt til lærere og studenter. I tillegg til vanlig studieinformasjon, blir det blant annet innlegg fra Hans Christian Farsethås, Alois Pichler og Jonas Lillebø. Også denne gangen blir det dessuten både lunsj og avsluttende pizzaspising.

Nye utvalg på plass

Som et ledd i nyordningen av instituttens styringsstruktur, har FoF nå fått på plass nye utvalg, sanksjonert i instituttrådet 16. november.

Forsknings- og formidlingsutvalget, som tidligere besto av lederne for de fem forskningsgruppene, vil heretter bestå av: Arild Utaker (leder), Paola deCuzzani, Ole Martin Skilleås, Mette Hansen og Alois Pichler. Konrad Rokstad blir vararepresentant. Utvalget har også fått et noe presisert mandat i forhold til tidligere.

Fagstudieutvalget vil bestå av Claus Huitfeldt (leder), Erik Brown, Hans Marius Hansteen og Sebastian Gulbrandsen (student). Harald Johannessen blir vararepresentant.

Førstesemesterutvalget består av Eivind Kolflaath (leder), Rune J. Falch, Gro Rørstadbotten, Birger Solheim og Ingrid Grønli Åm (student). Trygve Lavik er her vararepresentant.

Etikk i forskning og utdanning: Konferanse 22. januar.

Vi minner også her på den store konferansen om "Etikk i forskning og utdanning" på Bryggens Museum den 22. januar, som FoF arrangerer innenfor rammen av PEK-midlene våre. Det er fortsatt noen få ledige plasser her, så den som rekker påmeldingsfristen **20. desember** har håp om plass. Programmet ser slik ut:

09:00 - 09:10 Kuvvet Atakan (viserektor UiB) <i>Velkommen</i>
09:10 - 09:40 Harald Grimen (professor, HiO) <i>Vitskapsetikk og profesjonsetikk</i>
09:40 - 10:10 Anders Lindseth (professor, HBO) <i>Dannelsens plass i profesjonsutdanninger</i>
10:10 - 10:25 Kaffepause
10:25 - 11:00 Diskusjon
11:00 - 11:30 Vidar Gynnild (professor, NTNU) <i>Emnedesign for integritet i utdanningen: Et handlingsteoretisk perspektiv</i>
11:30 - 12:00 Oddvar Storbø (universitetslektor, UiB): <i>Danning og utdanning: utvikling av studenters etiske handlingsberedskap</i>
12:00 - 12:30 Diskusjon
12:30 - 13:30 Lunsj
13:30 - 14:00 Bente Alver (professor, UiB) <i>Forskningsetikk i forskningshverdag. Er det etisk beste det metodisk verste?</i>
14:00 - 14:30 May Thorseth (1. amanuensis NTNU) <i>Etikk og den akademiske diskurs</i>
14:30 - 15:00 Diskusjon
15:00 Avslutning.

Påmelding til: Stale.Melve@fof.uib.no

Justert seminarmodell ved Examen philosophicum

I det siste instituttrådsmøtet den 14. desember var hovedsaken spørsmålet om revisjon av seminarmodellen ved ex. phil. Bakgrunnen for saken er at ex. phil.-tilbudet i flere år har vært drevet på et nivå som ikke er økonomisk bærekraftig. En arbeidsgruppe leverte nylig en innstilling der de skisserte to mulige

hovedmodeller til et justert studietilbud som kan drives mer effektivt uten at det forringer kvaliteten på tilbudet for mye.

I den første modellen legges det opp til fortsatt todeling av kurset, med separate forelesningsrekker/seminarrekker for alfa og beta, men en reduksjon i tallet på forelesninger/seminarsamlinger fra 9 til 8. I alternativet tenkes både seminaroppgavene og breddetestene videreført på både alfa og beta, men den individuelle *veiledningen* tenkes redusert til bare å omfatte den første seminarrekken. Videre tenkes tallet på studenter redusert fra 25 til 24 pr. seminarrekke.

I den andre modellen foreslår arbeidsgruppen å erstatte dagens ordning med to seminaroppgaver med et opplegg bestående av en (utvidet) semesteroppgave og en skoleeksamen. Denne modellen har noe høyere innsparingseffekt enn den første.

Arbeidsgruppen anbefalte selv den første modellen, i en variant der dagens 60 minutters obligatoriske individuelle veiledning på den andre seminarrekken erstattes med en 30 minutters *obligatorisk individuell spørretime* (basert på studentens utkast til seminaroppgave).

Etter grundig debatt sluttet instituttrådet seg til arbeidsgruppens innstilling.

HMS-møte 14. januar

Torsdag 14. januar blir det HMS-møte på Fløyen. Programmet er fortsatt ikke helt på plass i alle sine detaljer, men det blir bl. a. en gjennomgang av vernerunde og HMS-undersøkelse, i tillegg til at Lars Svendsen vil holde et foredrag om "arbeid". Merk dato og sted!

Nyslått master

Arthur Bolstad var den eneste som avla mastergrad ved instituttet inneværende semester. Det gjorde han med avhandlingen "Bevissthetsspørsmålet sett i lys av Sartres og buddhismens intethetsfilosofi", der Bjørn Holgernes har vært veileder og Erik Brown biveileder. Bolstad ble behørig feiret, bl. a. med tildeling av slips på instituttets julefest, der Erik Brown holdt tale for kandidaten. Vi slutter oss også her til Browns lykkeønskninger, og ønsker Arthur alt godt på sin videre ferd i livet.

Doktor Allen Alvarez

4. desember holdt Allen Andrew Alvarez sin disputas for PhD-graden med avhandlingen *Threshold considerations: The Ethics of Healthcare Rationing in Extreme Scarcity*, der han drøfter

filosofisk-etiske aspekter ved prioritering og fordeling av helsetjenester i fattige land.

I avhandlingen argumenteres det for at minimumsnivået for den medisinske behandlingen som beskytter menneskelige funksjoner, ikke skal komme under det som mennesker normalt vil trenge for å ivareta sine grunnleggende helsefunksjoner. Denne tanken om en "relativ deprivasjonsterskel" vil ha særlig relevans for land med ekstrem ressursknapphet.

Doktor Alvarez på sin disputas, flankert av veileder, komité og disputasleder.

Alvarez er fra Manila, der han i flere år har undervist i filosofi og bioetikk ved University of Philippines. Han har vært stipendiat ved FoF siden 2006. Vi ønsker Allen lykke til på ferden videre, og føler oss trygge på at disputasen ikke betyr slutten på samarbeidet med FoF. Det har vært en fornøyelse å ha Allen som kollega i disse årene. Han har vært et verdifullt bidrag til miljøet ved FoF.

Post doc-stipend til Gisela Bengtsson

Gisela Bengtsson, som i flere år har arbeidet som lektor ved Examen philosophicum har blitt tildelt post doc.-stipend - på prosjektet *Frege and the Distinction between Science, Literature and Philosophy*. Finansøren er Norges Forskningsråd, gjennom de såkalte FRIHUM-midlene. I alt ble det tildelt 6 post doc.-stipend i denne runden - Bengtssons prosjekt var det eneste innenfor filosofi. FoF gratulerer så mye med tildelingen!

Davide sier takk for seg

Davide Quattrocchi, vår Yggdrasil-stipendiat, sin tid ved instituttet går mot slutten. Davide har i høy grad beriket vårt miljø i det halvåret han har vært her, og mange av dere vil ha truffet på ham i korridorene på Sydneplassen. Vi har bedt ham skrive noen ord om sin tid hos oss når han nå snart skal returnere til Italia.

I am an Italian PhD student who had the opportunity of enjoying a fruitful research stay (through the grant that I have received from the Yggdrasil Project) at the University of Bergen from the end of August 2009 to the end of January 2010. I am working on a PhD dissertation in philosophy of art that has its origin in my idea that there are 'family resemblances' among Tolstoy's, Wittgenstein's and Cavell's thought about art. The period that I have spent at the Department of Philosophy of Bergen has enhanced my understanding of Wittgenstein's and Cavell's remarks on art, and I must thank both Prof. K. Cahill and Prof. S. Säätelä for this improvement. I had even the opportunity to meet Prof. J. Conant who gave me a lot of advice regarding Cavell's philosophy during his stay in Bergen as a Visiting Professor. I also took the chance to deliver a presentation of part of my project during a session of the Wittgenstein Seminar. The presentation, entitled 'Wittgenstein's Reminder on Art', was well received and it was a relief to me to know that such an authoritative audience thought that I was not going in the wrong direction in my interpretation of Wittgenstein. I will always be grateful to the staff of the Department that helped me when I needed to find an accommodation and to address other practical issues. My office at the Department and the Humanities' Library were quiet and wonderful places to study and concentrate on my research project.

Vi takker Davide for hans tid hos oss, og ønsker ham lykke til med ferdigstillelsen av doktorgradsprosjektet!

Davide Quattrocchi

Norsk filosofisk tidsskrift: Spesialnummer om Wittgenstein

Det siste nummeret av Norsk filosofisk tidsskrift er et spesialnummer viet Wittgenstein, og bidraget fra Bergen er betydelig: Kevin Cahill skriver om "Explanation, Wonder, and the Cultural Point of the *Tractatus*", Richard Sørli om "En anti-ortodoks tilnærming til Wittgensteins såkalte privatspråksargument", Alois Pichler om "Wittgenstein og forfatterskap - et forsøk", mens Simo Säätelä har bidratt med artikkelen "Estetik, matematik och filosofisk metod - Wittgenstein om

'den sällsamma likheten' mellan en estetisk undersøkning och en filosofisk undersökning i matematiken".

Nye publikasjoner

Alvarez, Allen:

(1) "The Cross-Cultural Importance of Satisfying Vital Needs. *Bioethics* 2009, 23:9:486-496. Wiley-Blackwell.

(2) "The Preintrinsic Value of Vital Needs and the Problem of Extreme Scarcity". *Asian Bioethics Review* 2009, 1:3:198-217. National University of Singapore Press

Birkeland, Finn I.

"Den konforme protesten", *Replikk #28*

Brodersen, Randi Benedikte:

"Korrespondanceanalyse - et dynamisk og fleksibelt sociolingvistisk værktøj", i: Inger Schoonderbeek Hansen & Peter Widell (udg.): *12. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog*. Århus: Aarhus Universitet, 2009 (14 s.)

Cahill, Kevin:

"Bildung and Decline", *Philosophical Investigations* 32:1 January, 2009, 23-43

Hedberg, Petra:

"Justification: Reflexive or discursive?". Sage Publications' samleverk: *Habermas II* (oktober/november 2009)

Hide, Øystein og Hilt, Line:

Økologisk kommunikasjon, Cappelen's upopulære skrifter nr 62: Niklas Luhmann Oversetter: Øystein Hide. Forord av Øystein Hide og Line Hilt

Kolflaath, Eivind:

Anmeldelse av boken: Sakens fakta. Fortellingsstrategier i straffesaker av Audun Kjus (publisert 2008). *Lov og Rett* 2009, s. 508-511.

Leirfall, Anita:

"Like virkelig" (om rom og dataspill), *Minerva*, 25. september 2009.

Lillebø, Jonas:

"Humanioras rolle", kronikk i *Klassekampen* 09.11.09

Pichler, Alois:

"Wittgenstein og hans forfatterskap - et forsøk". *Norsk filosofisk tidsskrift* 2009, 44 (3-4), 246-257, Oslo: Universitetsforlaget

Skilleås, Ole Martin og Burnham, Douglas

"The Phenomenology of Spirits: How Do Whiskeys Win Prizes?", i: Fritz Allhoff and Marcus P. Adams (eds.), *Whiskey & Philosophy - A small batch of spirited ideas*. New Jersey: John Wiley & Sons 2009